

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๐ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายอ่อน ชูทอง
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๓๐ หมู่ ๖ ต.บางแก้ว อ.บ้านแหลม จ.เพชรบุรี
โทรศัพท์ ๐๘๖-๖๐๙๔๙๒๓
ปีเกิด พ.ศ. ๒๕๐๓
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๘๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตข้าวปลอดภัย

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การเตรียมดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน

ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การเตรียมเมล็ดพันธุ์

ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์

ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การแปรรูปและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) ลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว
- ๒) การแปรรูปและการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การทำเกษตรผสมผสาน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การเลี้ยงชันโรง
- ๒) การเลี้ยงไก่
- ๓) การเพาะเห็ด
- ๔) การเลี้ยงกบ
- ๕) ระบบน้ำอัจฉริยะ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร ลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเสริมสร้างความรู้และแนวทางการลดต้นทุนการผลิตข้าวอย่างยั่งยืน
๒. เพื่อส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าว
๓. เพื่อสร้างแนวทางการทำเกษตรข้าวที่ยั่งยืน

เนื้อหา ประกอบด้วย

๑. การเตรียมดินและการตรวจวิเคราะห์ดิน
๒. การเตรียมเมล็ดพันธุ์
๓. การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ
๔. การจัดการศัตรูข้าวด้วยวิธีผสมผสาน
๕. การผลิตและขยายสารชีวภัณฑ์
๖. การแปรรูปและการสร้างมูลค่าเพิ่ม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ การบรรยาย การสาธิต และการศึกษาดูงานภายในศูนย์

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ โดยประชุมคณะกรรมการเครือข่ายศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตร ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน จากนั้นนำเสนอข้อมูลที่ได้ผ่านการประชุมร่วมกับคณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ เพื่อให้คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอเสนอต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัดต่อไป

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการเครือข่ายศพก. อำเภอบ้านแหลม และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านแหลม

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของนายอ่อน ชูทอง มาจากความตั้งใจที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัวให้ดีขึ้น โดยมุ่งหวังให้การประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีความมั่นคงและยั่งยืน นายอ่อน ชูทอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จึงน้อมนำแนวคิดเกษตรทฤษฎีใหม่ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มาปรับใช้ ซึ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า และการทำเกษตรแบบผสมผสานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

นอกจากนี้ นายอ่อน ชูทอง ยังมีความมุ่งมั่นที่จะทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นวิธีการผลิตที่ปลอดภัย ลดการใช้สารเคมี เน้นการใช้ชีววิธี เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และสร้างความยั่งยืนให้กับอาชีพการเกษตรในระยะยาว

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

- ต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตต่ำ
- ปัญหาน้ำในการทำเกษตรไม่เพียงพอ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดต้นทุนการผลิต
  - การปรับปรุงบำรุงดิน/การป้องกันและรักษาดิน
  - ผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง
  - ลดการใช้สารเคมี
- การแก้ปัญหาหาคาผลผลิตตกต่ำ
  - ทำเกษตรผสมผสาน
  - แปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- การแก้ปัญหาน้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร
  - ขุดบ่อ สร้างแหล่งน้ำในแปลง
  - ใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
  - ใช้ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การลดต้นทุนการผลิต
  - การปรับปรุงบำรุงดิน/การป้องกันและรักษาดิน มีการปรับปรุงดินก่อนจะลงปลูกพืช โดยการนำดินไปตรวจวิเคราะห์ก่อนการเพาะปลูก เพื่อทราบค่าความเป็นกรด-ด่าง และธาตุอาหารที่เหมาะสม ไม่เผาตอซังข้าวหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาน้ำดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ นอกจากนี้ยังปลูกปอเทืองก่อนปลูกพืชทุกฤดู เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและไนโตรเจนในดิน พร้อมทั้งปลูกหญ้าแฝกบริเวณขอบบ่อปลาเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน และใช้ฟางข้าวคลุมโคนต้นไม้เพื่อลดการระเหยของน้ำและรักษาความชื้นในดิน รวมถึงการไม่ตัดหญ้าบางส่วนเพื่อช่วยเก็บความชื้นในช่วงฤดูแล้ง
  - ผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง โดยใช้วัสดุเหลือใช้ภายในแปลง เช่น เศษใบไม้ ขี้วัว เปลือกผลไม้ ร่วมกับสารเร่งพด. กากน้ำตาล
  - ลดการใช้สารเคมี โดยใช้วิธีป้องกันกำจัดศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน รวมทั้งผลิตขยายชีวภัณฑ์ไว้ใช้เองในแปลงอย่างสม่ำเสมอ เช่น เชื้อราไตรโครเดอร์มา เชื้อราบีวเวอร์เรีย สารสะเดา เป็นต้น
- การแก้ปัญหาคาผลผลิตตกต่ำ
  - ทำเกษตรผสมผสาน โดยมีการปลูกพืชหลากหลายชนิดร่วมกันเพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลผลิต ลดความเสี่ยงจากการขาดรายได้ ได้แก่ ข้าว ผัก ไม้ผล เลี้ยงปลา กบ วัว ไก่ไข่ ชันโรง
  - แปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิต มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น สีส้มและบรรจุถุงขาย น้ำข้าวไรซ์เบอร์รี่ น้ำอ้อย น้ำมะพร้าวอ่อน ข้าวเกรียบข้าวไรซ์เบอร์รี่
- การแก้ปัญหาน้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร

- ขุดบ่อ สร้างแหล่งน้ำในแปลง
- ใช้พันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่
- ใช้ระบบน้ำแบบมินิสปริงเกอร์ เป็นเทคโนโลยีการให้น้ำที่ช่วยประหยัดน้ำ โดยปล่อยน้ำผ่านท่อและหัวจ่ายน้ำ ไปยังโคนต้นพืชโดยตรงอย่างต่อเนื่องหรือเป็นจังหวะ ทำให้รากพืชได้รับน้ำสม่ำเสมอ โดยสามารถใช้ระบบควบคุมอัตโนมัติตั้งเวลาเปิด – ปิดน้ำ

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด) ขั้นตอนการทํานา มีการใช้เทคโนโลยี ดังนี้

การเตรียมดินก่อนการปลูกข้าว

- มีการไถกลบตอซัง เมื่อมีน้ำก็จะใช้น้ำหมักจุลินทรีย์หมักกล้วยใส่ในแปลงนา โดยใช้อัตราส่วน ๕ ลิตรต่อพื้นที่ ๑ ไร่ เพื่อช่วยเร่งการย่อยสลายของเศษวัชพืช พางข้าว ข้าวเระ และปอเทือง และทำลายการสะสมของสารเคมี หมักไว้ประมาณ ๗ วัน ก่อนการย่ำทำเทือก อีกครั้งและปรับพื้นที่ให้มีความเรียบเสมอ -
- ซักร่องในแปลงระยะห่างระหว่างร่อง ประมาณ ๓ เมตร เพื่อสะดวกในการดูแล การกำจัดพันธุ์ปน การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ย และฉีดสารชีวภัณฑ์
- ก่อนหว่านข้าวปล่อยให้มีน้ำขังและล้างเกลือออกไปจากดิน ไถกลบตอซัง ปล่อยไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยรวมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังหว่าน ๕๐-๕๕ วัน
- เก็บตัวอย่างดินเพื่อตรวจวิเคราะห์ค่าดิน และใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ

การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว

- เมล็ดพันธุ์ที่ใช้จะเป็นเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพจากกรมการข้าวหรือศูนย์ข้าวชุมชนที่มีคุณภาพ โดยเลือกพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่ อัตราการหว่านเมล็ดพันธุ์แต่ละชนิดไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับพันธุ์ที่ใช้ ดังนี้
- เมล็ดพันธุ์ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ใช้ประมาณ ๑๐ กิโลกรัม/ไร่
- เมล็ดพันธุ์ข้าวปทุมธานี ๑ ใช้ประมาณ ๑๕ กิโลกรัม/ไร่
- เมล็ดพันธุ์เหลืองตาแหลม ใช้ประมาณ ๑๕ กิโลกรัม/ไร่
- แช่เมล็ดพันธุ์ ด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา นาน ๒๔ ชั่วโมง บ่มเมล็ดพันธุ์ไว้ ๑ วัน แล้วนำไปหว่านด้วยเครื่องหว่าน

การหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว

- ใช้นวัตกรรมใหม่ในการหว่านข้าวโดยการขังน้ำไว้แล้วหว่านข้าวด้วยเครื่องหว่าน การที่ขังน้ำไว้นั้นก็เพื่อป้องกันนกกินเมล็ดข้าวที่หว่านและควบคุมการงอกของวัชพืชในแปลงนา และใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาใส่ในแปลงนาเพื่อให้ข้าวงอกดี หลังจากนั้น ๕ วัน จึงระบายน้ำออกเพื่อให้รากข้าวได้หยั่งรากแล้วเติมน้ำเข้าแปลงเพื่อควบคุมวัชพืช

- การหว่านข้าวจะต้องไม่มีการซ่อมข้าวเพราะจะทำให้การสุกแก่ของเมล็ดพันธุ์ไม่สม่ำเสมอ

การดูแลรักษาแปลงข้าวด้านโรคและแมลง

- มีการใช้พันธุ์ที่ต้านทานโรค
- ลดการใช้สารเคมี โดยผลิตชีวภัณฑ์ใช้เองภายในแปลง
- ข้าวอายุ ๑-๒๐ วัน จะมีเพลี้ยไฟเป็นศัตรู (ถ้ามี) ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย อัตรา ๑ ถัง/น้ำ ๒๕ ลิตร ฉีดพ่น

- ข้าวอายุ ๒๐-๕๐ วัน จะมีหนอนเป็นศัตรู (ถ้ามี) ใช้เชื้อบีที อัตรา ๕๐ ซีซี และผสมเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา ๑ ถัง/น้ำ ๒๕ ลิตร ฉีดพ่น

- ข้าวอายุ ๕๐-๙๐ วัน จะเป็นเชื้อรา (ถ้ามี) ใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา ๑ ถัง/น้ำ ๒๕ ลิตรฉีดพ่น
- ข้าวอายุ ๕๐-๙๐ วัน จะมีเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลเป็นศัตรู(ถ้ามี) ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียและเชื้อราเมตาไรเซียม อัตรา ๑ ถัง/น้ำ ๒๕ ลิตร ฉีดพ่น

การใส่ปุ๋ย

- ข้าวอายุ ๑๐ วัน ระบายน้ำเข้าพร้อมฮอร์โมนหน่อกล้วย อัตรา ๕ ลิตร/ไร่ เข้าแปลงนา

- ข้าวอายุ ๕๕ วัน ใส่ปุ๋ยสูตร อัตรา ๒๕ กิโลกรัม/ไร่

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต

- สีข้าวเอง และบรรจุถุงขาย

- การพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น ทำเป็นชาขงร้อน ชาข้าวไรซ์เบอร์รี่พร้อมดื่ม ข้าวเกรียบข้าวไรซ์เบอร์รี่ และข้าวแต่นไรซ์เบอร์รี่

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๔๕ ไร่

๑.๒) ไม้ผล/ไม้ยืนต้น พื้นที่ปลูกจำนวน ๒ ไร่

- มะม่วง จำนวน ๓๐ ต้น

- กล้วยน้ำว้า จำนวน ๑๐๐ ต้น

- มะพร้าว จำนวน ๕๐ ต้น

- สาคู จำนวน ๒ ต้น

- ขมิพู่ จำนวน ๗ ต้น

- ละมุด จำนวน ๒ ต้น

- ฝรั่ง จำนวน ๓ ต้น

- ขนุน จำนวน ๑๐ ต้น

- น้อยหน่า จำนวน ๑ ต้น

- แก้วมังกร จำนวน ๑๐ ต้น

- หม่อน จำนวน ๒ ต้น

- มะนาว จำนวน ๑๐ ต้น

- แคเตี้ย จำนวน ๑๐ ต้น

- ไม้เตย จำนวน ๓ กอ

- ไม้หวาย จำนวน ๒ กอ

- ไม้รวก จำนวน ๔ กอ

๑.๓) ผักสวนครัว พื้นที่ปลูกจำนวน ๐.๒๕ ไร่

- ผักกวางตุ้ง

- แตงกวา

- คະน้ำ
- ผักกาดขาวปลี
- ผักกาดเขียว
- ผักบุ้ง
- พริกขี้หนูสวน
- บวบ
- ถั่วพู
- ถั่วฝักยาว

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

- ๒.๑) ปลา   จำนวน ๒   บ่อ
- ๒.๒) กบ   จำนวน ๒๐๐   ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

- ๓.๑) วัว   จำนวน ๑๘   ตัว
- ๓.๒) ไก่ไข่   จำนวน ๑๐   ตัว
- ๓.๓) เป็ดไข่   จำนวน ๑๐   ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. ประกอบด้วย

- ๔.๑) ชันโรง   จำนวน ๔๐   รัง

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุดันทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าข้าว มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

ที่	รายการ	แปลงเรียนรู้			
		นาปี ๒๕๖๘ กข ๗๙	นาปี ๒๕๖๗ ข้าวหอมปทุมธานี ๑	นาปี ๒๕๖๖ ข้าวเหลือง ๑๑	นาปี ๒๕๖๕ ข้าวไรซ์เบอร์รี่
๑.	ค่าเตรียมดิน	๗๐๐	๗๐๐	๗๐๐	๗๐๐
	-ไถดะ	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
	-ไถแปร/ซักร่อง/ทำเพือก	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
	-น้ำหมัก	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๒.	เมล็ดพันธุ์	๖๒๕	๔๓๕	๓๙๕	๕๗๕
	-อัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ (กก./ไร่)	๑๘ กก.	๑๕ กก.	๑๕ กก.	๑๐ กก.
	-ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๙๖	๒๗๐	๒๔๐	๕๐๐
	-ค่าจ้างหว่านพันธุ์ข้าว	๗๕	๗๕	๗๕	๗๕
๓.	การป้องกันกำจัดวัชพืช (บาท/ไร่)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
	-ค่าสารเคมีคุม/ฆ่าหญ้า	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
	-ค่าจ้างฉีดพ่นสารฯ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๔.	การป้องกันกำจัดแมลง (บาท/ไร่)	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
	-ค่าสารเคมี	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
	-ค่าจ้างฉีดพ่นสารฯ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๕.	การป้องกันกำจัดโรค (บาท/ไร่)	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
	-ค่าสารเคมี	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

ที่	รายการ	แปลงเรียนรู้			
		นาปี ๒๕๖๘ กข ๗๙	นาปี ๒๕๖๗ ข้าวหอมปทุมธานี ๑	นาปี ๒๕๖๖ ข้าวเหลืออง ๑๑	นาปี ๒๕๖๕ ข้าวไรซ์เบอร์รี่
	-ค่าจ้างฉีดพ่นสารฯ	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๖.	ปุ๋ย (บาท/ไร่)	๒๗๐	๒๗๐	๒๗๐	๒๗๐
	-ค่าปุ๋ยเคมี	๒๗๐	๒๗๐	๒๗๐	๒๗๐
	-ค่าปุ๋ยชีวภาพ	-	-	-	-
	-ค่าจ้างแรงงานใส่ปุ๋ย	-	-	-	-
๗.	ค่าเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
๘.	ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-	-
๙.	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ(ค่าน้ำมัน,ค่าอาหารฯลฯ)	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
๑๐.	รวมต้นทุน	๒,๘๙๑	๒,๗๖๕	๒,๗๓๕	๒,๙๙๕
๑๑.	ผลผลิต (กก/ไร่)	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐
๑๒.	ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	๙,๓๐๐	-	-	-
๑๓.	กำไร	๙,๕๘๙	๓๑,๒๓๕	๙,๗๔๕	๔๒,๕๐๕
๑๔.	ราคาแปรรูป (๖๐บาท/กก.)	๑๒,๔๘๐	๓๔,๐๐๐	๑๒,๔๘๐	๔๕,๕๐๐

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) ผลผลิตข้าวโดยมีการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว แปรรูปข้าวถุงจำหน่าย เฉลี่ยรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ ๒๐,๐๐๐ บาท
- ๒) โคพื้นเมือง เฉลี่ยขายได้ตัวละ ๒๐,๐๐๐ บาท
- ๓) กบเลี้ยง ระยะการเลี้ยง ๑๒๐ วัน ราคาขายเฉลี่ยกิโลละ ๗๐ บาท
- ๔) ผักสวนครัวต่างๆ รายได้เฉลี่ย ๕๐๐ บาท/เดือน
- ๕) ไข่ไก่ รายได้เฉลี่ย ๒๐๐ บาท/เดือน
- ๖) ไข่ไก่รายได้เฉลี่ย ๒๐๐ บาท/เดือน
- ๗) น้ำอ้อยคั้นสด ราคาโหลละ ๑๐๐ บาท ราคาขายปลีกขวดละ ๑๐ บาท
- ๘) จำหน่ายฟางก้อนเฉลี่ยไร่ละ ๒๐๐ บาท
- ๙) จำหน่ายรังชันโรง จำนวน ๑๐ รัง ราคารังละ ๘๐๐ บาท
- ๑๐) ปลาจับครั้งละ ๕,๐๐๐ บาท

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

- ๑) ประโยชน์ต่อตนเอง
  - ได้รับความรู้และทักษะด้านต่างๆ สามารถพัฒนาตนเองจนเป็นเกษตรกรต้นแบบ
  - มีความมั่นคงมกการประกอบอาชีพการเกษตร
  - สามารถลดต้นทุนการผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒) ประโยชน์ต่อเกษตรกรรายอื่น
  - เกษตรกรในพื้นที่มีแหล่งเรียนรู้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับแปลงของตนเอง
  - เกิดการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายด้านการเกษตร

๓) ประโยชน์ต่อชุมชน

- ชุมชนมีแหล่งเรียนรู้
- มีการสร้างอาชีพและรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน
- เสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกรและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

กิจกรรมการเกษตรของนายอ่อน ชูทอง เป็นการทำการเกษตรที่ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการใช้ทรัพยากรในแปลงให้เกิดประโยชน์สูงสุด เน้นการเกื้อกูลของกิจกรรมในแปลง มีการลดการใช้สารเคมี เน้นการใช้ชีววิธี ซึ่งช่วยลดการสะสมของสารเคมีในดินและน้ำ ช่วยเพิ่มสารอินทรีย์ในดิน ทำให้ดินมีโครงสร้างดีขึ้นและสามารถเก็บน้ำได้มากขึ้น อีกทั้งยังการเกษตรแบบปลอดการเผา ซึ่งช่วยลดมลพิษทางอากาศ และช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินอีกด้วย

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

- การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีโครงสร้างดีขึ้น
- การปลูกหญ้าแฝกและคลุมดินช่วยลดการพังทลายของหน้าดิน

๒) การจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

- การสร้างแหล่งน้ำสำรอง
- ใช้ระบบน้ำมินิสปริงเกอร์ช่วยลดการสูญเสีย

๓) การลดมลพิษและการปกป้องระบบนิเวศ

- ลดการใช้สารเคมีช่วยลดการสะสมของสารเคมีในดินและน้ำ
- ทำเกษตรแบบปลอดการเผาช่วยลดมลพิษทางอากาศและรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

๔) ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพ

- การทำเกษตรผสมผสาน ทั้งพืชและสัตว์ ช่วยสร้างสมดุลของระบบนิเวศ ลดการระบาดของศัตรูพืช และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่แปลงเกษตร

๕) การสร้างต้นแบบให้ชุมชน

- แปลงเกษตรต้นแบบเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรรายอื่นนำแนวทางไปปรับใช้ ช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนอย่างยั่งยืน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

- รู้จักสภาพพื้นที่การเกษตร เช่น สภาพดิน น้ำ ภูมิอากาศ และความเหมาะสมของการปลูกพืชในแต่ละฤดูกาล สามารถวางแผนการผลิต และจัดการการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ได้

- ทราบถึงปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น ดินเค็ม การขาดแคลนน้ำ ศัตรูพืช และต้นทุนการผลิตสูง โดยสามารถให้คำแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาได้

- สามารถประเมินศักยภาพการผลิต การใช้ทรัพยากร และแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยเทคโนโลยี/นวัตกรรมที่เหมาะสม รวมทั้งมีข้อมูลการรวมกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายการผลิตที่ช่วยให้ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

- เป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงาน
- เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ หน่วยงานต่างๆ กลุ่มเกษตรกร และ เกษตรกรทั่วไป
- เป็นแปลงตัวอย่างในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องเกษตรดีที่เหมาะสม
- เป็นแปลงตัวอย่างในการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยหมักน้ำชีวภาพ น้ำสกัดชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด
- เป็นแปลงตัวอย่างในการลดต้นทุนในการผลิต สร้างมูลค่าเพิ่มกับผลผลิตเกษตร
- เป็นแปลงตัวอย่างในการประกอบอาชีพทำไร่นาสวนผสม

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

- เป็นที่ปรึกษาให้กับ เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อช่วยหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการเกษตร เช่น ปริมาณผลผลิตต่ำ, โรคและแมลงศัตรูพืช, การจัดการน้ำหรือดิน, การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ หรือ การทำมาตรฐานของสินค้าเกษตร การให้คำปรึกษาที่เหมาะสมและตรงจุดสามารถช่วยเกษตรกรในการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรให้ดีขึ้นและเพิ่มผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สถานีพัฒนาที่ดิน สำนักงานชลประทาน ได้ทำหน้าที่เชื่อมโยงเกษตรกรกับ หน่วยงานภาครัฐ หรือ เอกชน ที่สามารถช่วยสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ช่วยสร้างโอกาสในการเข้าถึงหน่วยงาน หรือการสนับสนุนด้านตลาดสำหรับสินค้าการเกษตร

- แนะนำแนวทางการเกษตรที่ยั่งยืน การให้คำแนะนำในการ เกษตรยั่งยืน ถือเป็นการแก้ไขปัญหาที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาระยะยาว โดยการช่วยเกษตรกรหันมาใช้วิธีการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและ

สามารถรักษาความสมดุลของระบบนิเวศได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน การใช้ปุ๋ยและสารเคมีอย่างมีความรับผิดชอบ และการป้องกันการเสื่อมโทรมของดิน

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

- ศพก. มีสื่อประชาสัมพันธ์ ให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์
- สามารถถ่ายทอดความรู้ และให้คำแนะนำด้านวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรและผู้สนใจที่เข้ามาเรียนรู้ที่ศูนย์ และเกษตรกรในพื้นที่
- สร้างเครือข่ายความรู้ในชุมชน แบ่งปันข้อมูลข่าวสารผ่านเวทีการประชุมต่างๆ ในชุมชน

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

- มีเกษตรกรที่เข้ามาศึกษาเรียนรู้ นำความรู้จากการแนะนำส่งเสริมของนายอ่อน ชูทอง ไปปฏิบัติใช้ในการประกอบอาชีพ สามารถลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิตได้ ตัวอย่างเช่น

๑. นางสาวลี ภูมิรินทร์ หมู่ ๘ ตำบลสามะลานำความรู้ไปปลูกพืชเลี้ยงสัตว์เลี้ยงไก่ไข่และเป็ดไก่ จำหน่ายผักกาด ๑๐ บาท แปรรูปเป็นไข่เค็มฟองละ ๖ บาทไข่ฟองละ ๔ บาท สร้างรายได้เฉลี่ยเดือนละ ๔,๐๐๐ บาท

๒. นางกัญญาภา รุปียะเวช หมู่ ๖ ตำบลบางแก้ว ปลูกพืชผัก เลี้ยงชันโรง เลี้ยงปลา ทำให้ลดรายจ่ายในครัวเรือนประมาณเดือนละ ๑,๘๐๐บาท

๓. นางวันเพ็ญ โขยา หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบางขุนไทร เลี้ยงชันโรงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวและมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายรังชันโรง

๔. นายศักรินทร์ สิ้นชัย หมู่ ๖ ตำบลบางแก้ว นำความรู้การทำไร่นาสวนผสมไปปรับใช้ สามารถลดต้นทุนในครัวเรือและสร้างรายได้เพิ่มเฉลี่ยเดือนละ ประมาณ ๑,๒๐๐บาท

๕. นักเรียนโรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธา จำนวน ๕ ราย สร้างมูลค่าเพิ่ม จากข้าวไรซ์เบอร์รี่ โดยการทำเป็นข้าวเกรียบข้าวไรซ์เบอร์รี่ ข้าวแต่น้ำข้าวไรซ์เบอร์รี่ น้ำข้าวไรซ์เบอร์รี่ มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยเดือนละ ๕๕๐ บาท

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

- เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร เช่น การลดต้นทุนการผลิตข้าว การผลิตข้าวปลอดภัย การเพิ่มผลผลิตและมูลค่าผลผลิตข้าว การทำเกษตรผสมผสาน การจัดการศัตรูพืช โดยมีการจัดแปลงเรียนรู้และจุดสาธิต เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนได้ศึกษาปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทำให้เกิดเครือข่ายการเกษตรในชุมชนที่เข้มแข็ง

- ประสานหน่วยงานในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน เพื่อวางแผนและขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร รวมทั้งการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

- วางแผนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานส่งเสริมการเกษตร
- ประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ เอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการเกษตร

- เสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร ชุมชน และหน่วยงานสนับสนุน
- ถ่ายทอดองค์ความรู้และนวัตกรรม เป็นผู้นำในการสาธิตเทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรมแก่เกษตรกร ส่งเสริมการเรียนรู้ปฏิบัติจริงในแปลงเรียนรู้ของศูนย์

- ให้คำแนะนำและปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและชุมชน

- สร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

- เป็นตัวอย่างและผู้นำด้านการเกษตรที่ยั่งยืน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

การได้ทำหน้าที่เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตร (ศพก.) ทำให้มีโอกาสร่วมขับเคลื่อนและส่งเสริมการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ หรือการสนับสนุนเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและ

สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน ซึ่งถือเป็นความภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างชุมชนเกษตรที่เข้มแข็ง และยั่งยืน เกษตรกรสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้จริง และประสบความสำเร็จในอาชีพการเกษตร

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรระดับอำเภอ
- กรรมการหมู่บ้าน
- หมอдинอาสา
- ครูบัญชีอาสา
- วิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
- ประธานชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบางแก้ว
- ประธานศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลบางแก้ว
- ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน
- ประธานชุมชน ชุมชนที่ ๖ ตำบลบางแก้ว โครงการ ๙๑๐๑ ตามรอยเท้าพ่อฯ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายอ่อน ชูทอง ทำงานด้วยจิตอาสา คือทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่คำนึงถึงผลตอบแทนทางการเงินหรือชื่อเสียง ช่วยแก้ไขปัญหามหาการเกษตรและเสริมสร้างทักษะให้กับเกษตรกรอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังเป็นแกนนำในการประสานเรื่องน้ำกับชลประทานเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการขาดแคลนน้ำ การลู่กล้าของน้ำเค็ม การของบประมาณจากชลประทานในการสร้างประตูระบายน้ำ เพื่อแก้ปัญหามหาการลู่กล้าของน้ำเค็มเข้าพื้นที่การเกษตร ช่วยพัฒนาคุณภาพ ถนนในหมู่บ้าน มอบข้าวสาร น้ำชาข้าวไรซ์เบอร์รี่พร้อมดื่ม น้ำอ้อย มะพร้าว และกล้วยในงานต่าง ๆ เช่น วันผู้สูงอายุ กิจกรรมเทศมหาชาติที่วัดราษฎร์ศรัทธาและศาลากลางหมู่บ้านบ้านนาบัว งานทอดกฐิน ผ้าป่าที่วัด และยังเป็นวิทยากรเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรและหน่วยงาน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ ไม่เริ่ม ไม่มีวันสำเร็จ ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายสุริยา ศรีนาโค ตำแหน่งเกษตรอำเภอบ้านแหลม
๒. นางสาวอังคณา เจริญศิริ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๓. นางสาวปุนยาพร ปฐมรัตน์ศิริ ตำแหน่งนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ การเล่าเรื่อง และการระดมสมอง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมสามารถเล่าประสบการณ์จริงของตนเองได้อย่างเต็มที่ พร้อมดึงบทเรียนเชิงลึกและความรู้สึกออกมา ทำให้เกษตรกรสามารถแลกเปลี่ยนปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อดีของกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

-

ภาคผนวก

แผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๘

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
1. การเตรียมการ																
- ประชุมหรือคณะกรรมการ ศพก.และเครือข่าย						←→										
- ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก.							←→									
- กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน							←→									
- พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้							←→									
2. การพัฒนาศักยภาพ ศพก.																
2.1 การปรับปรุงฐานเรียนรู้																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเตรียมดิน	1	ฐาน						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
* การไถกลบตอซัง																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การเตรียมเมล็ดพันธุ์	1	ฐาน						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
* การใช้เมล็ดพันธุ์/การคัดแยกพันธุ์ปน																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การทำปุ๋ยหมักและฮอร์โมน	1	ฐาน						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
* การทำปุ๋ยหมักและฮอร์โมน																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์	1	ฐาน						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
* การขยายและการใช้สารชีวภัณฑ์																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การสำรวจระบบนิเวศน์	1	ฐาน						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
* การสำรวจระบบนิเวศน์																
- ฐานเรียนรู้ เรื่อง การแปรรูปและการบรรจุภัณฑ์	1	ฐาน														
* การสีข้าวขาว , ข้าวกล้อง การพัฒนาบรรจุภัณฑ์																
2.2 การปรับปรุงแปลงเรียนรู้ เรื่อง การลดต้นทุนการผลิต	1	ร่อง						← 1 ก.พ. - 31 มี.ค. 68								
โดยการใช้ปุ๋ยหมักย่อยสลายตอซัง และการไถกลบตอซัง																
2.3 การปรับปรุง/จัดทำข้อมูลประจำ ศพก.	1	ร่อง						← 1 ธ.ค. 67 - 31 พ.ค. 68								
- ข้อมูลพื้นฐานชุมชน																
- ข้อมูลวิชาการ																
- ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร																
2.4 พัฒนาศูนย์เครือข่าย	1	ศูนย์	2,500													
- วิเคราะห์ศูนย์เครือข่าย								←→								
- ปรับปรุง/พัฒนา ฯลฯ										←→						
2.5 คณะกรรมการ ศพก.																
- ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ	4	ครั้ง	4,000			← 18 →		← 6 →		←→		←→				

กิจกรรม	ปริมาณ	หน่วย	งบประมาณ	ระยะเวลา												หมายเหตุ
				ต.ค.67	พ.ย.67	ธ.ค.67	ม.ค.68	ก.พ.68	มี.ค.68	เม.ย.68	พ.ค.68	มิ.ย.68	ก.ค.68	ส.ค.68	ก.ย.68	
3. การให้บริการของ ศพท.																
3.1 การให้บริการข้อมูล ข่าวสาร	12	ครั้ง		←				1 ต.ค. 67 - 30 ก.ย. 68							→	
3.2 การให้บริการด้านการเกษตร	12	ครั้ง		←				1 ต.ค. 67 - 30 ก.ย. 68							→	
3.3 การแก้ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียน	12	ครั้ง		←											→	
4. การอบรมเกษตรกร																
- การอบรมเกษตรกรผู้นำตามหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ของ ศพท. ตลอดฤดูกาลผลิตตามแนวทางโรงเรียนเกษตรกร	3/10	ครั้ง/ราย						←	→							
- สรุปผลการอบรม	1	ครั้ง						←	→							
5. ติดตามประเมินผลและรายงาน																
5.1 การรายงานความก้าวหน้า	12	ครั้ง		←											→	
5.2 สรุปผลการดำเนินงาน	1	ครั้ง											←	→		